

ВПЛИВ ЛІНІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ

Встановлено, що найкращі показники за молочною продуктивністю, живою масою та індексом молочності мають тварини голштинських ліній, порівняно з коровами ліній чорно-рябої породи.

Вступ

Аналіз молочного скотарства розвинутих країн Європи у 70-х роках показав, що переведення цього напрямку тваринництва на промислову основу було неможливим без залучення до селекційного процесу тварин із високим генетичним потенціалом молочної продуктивності, особливо голштинської [2].

Голштинська худоба значно перевищує всі інші молочні породи за молочною продуктивністю, має міцну щільну конституцію, гармонійність будови тіла; тварини цієї породи придатні до ефективного дворазового доїння, мають інтенсивний обмін речовин, добрий апетит, високу потужність молокоутворювальної системи. За ці видатні якості порода здобула світове визнання [5]. Високий генетичний потенціал голштинської породи широко й ефективно використовується в нашій країні та багатьох країнах світу, однак одержання корів бажаної якості залежить від особливості підбору [1].

Підбір у скотарстві – це закріплення телиць і корів за бугаями-плідниками з урахуванням їх породи та породності, рівня розвитку господарсько корисних ознак та пристосувальних якостей, споріднених зв'язків, племінної цінності та характеру поєднання з метою одержання потомства із заздалегідь наміченими особливостями. В селекції розроблені різні методи, системи й варіанти підбору, які спрямовані на найефективніше використання племінних якостей плідника, починаючи від міжпородних відносин (методів розведення) і до вирішення внутрішньопородних і внутрішньостадних потреб (розведення за лініями та родинами стада) [1].

Показники молочної продуктивності в значній мірі залежать від лінійної належності тварин.

Методика досліджень

Мета досліджень полягала у встановленні впливу лінійної належності на молочну продуктивність корів.

Дослідження проводили за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку у відкритому акціонерному товаристві “Коростенське агроплемоб'єднання” Коростенського району Житомирської області. Молочну продуктивність оцінювали за загальноприйнятими методиками, враховуючи такі показники: надій за 305 днів лактації, вміст жиру в молоці, кількість молочного жиру та жива маса. Коефіцієнт молочності, який є важливим елементом оцінки інтенсивності використання корови, визначали за формулою:

$$K_{\text{м}} = \frac{Y \times 100}{ЖМ} ,$$

де $K_{\text{м}}$ – коефіцієнт молочності; Y – надій за лактацію, кг; $ЖМ$ – жива маса, кг [6].

© А.М. Дідківський, 2002

Одержані дані оброблені статистично за методиками, описаними М.О. Плохінським [4] і Є.К. Меркур'євою [3], з використанням комп'ютерних програм.

Результати досліджень

У результаті аналізу зоотехнічного та племінного обліку встановлено, що 57 помісних корів (1/2 і 3/4 кровні за голштинами) належать до ліній: Віскансина, Сілінг Трайджун Рокіт та Пакламар Бутмейкера. Чистопородні чорно-рябі тварини в кількості 28 голів відносяться до ліній Аннас Адема та Хільтес Адема.

За результатами проведених досліджень встановлено, що маточне поголів'я різних ліній характеризується неоднаковими показниками молочної продуктивності (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив лінійної належності на молочну продуктивність корів

Лінія	n	Лактація					
		I		II		Найвища	
		Надій, кг	%жиру	Надій, кг	%жиру	Надій, кг	%жиру
Віскансина	23	3915±244	3.79±0.05	3893±313	3.80±0.04	4317±254	3.78±0.05
С.Т. Рокіт	20	4738±237	3.83±0.06	4004±300	3.84±0.08	4613±224	3.83±0.07
Пакламар Бутмейкера	12	3914±107	3.88±0.05	2873±311	3.65±0.06	4160±163	3.89±0.05
Аннас Адема	7	3500±229	3.88±0.03	2429±363	3.51±0.03	3500±229	3.88±0.03
Х. Адема	21	3725±288	3.64±0.08	3601±254	3.72±0.05	3823±270	3.73±0.04

Аналіз таблиці свідчить, що серед голштинизованих тварин, які належать до ліній Віскансина, Сілінг Трайджун Рокіт та Пакламар Бутмейкера, найвищу молочну продуктивність мають корови лінії Сілінг Трайджун Рокіт. Так, їх надій за I лактацією становив – 4738 кг, за II – 3893 кг та за найвищою – 4317 кг молока. Різниця з іншими голштинськими лініями складала: I лактація – +823 кг, II - +111-1131 та найвища – 296-453 кг молока.

За вмістом жиру в молоці суттєвої різниці між різними лініями не виявлено. У тварин лінії Сілінг Трайджун Рокіт за I лактацію вміст жиру в молоці становив – 3.83%, за II – 3.84% і за найвищу – 3.83%.

Серед тварин, які належать до ліній чорно-рябої породи, найкращі показники надою мають корови лінії Хільтес Адема. Надій молока за I лактацію становив 3725 кг молока, що на 225 кг більше від тварин лінії Аннас Адема, за II – 3601 (+1172 кг) і за найвищу – 3823 кг молока (+323 кг).

У цілому в стадах корів, найкращими є помісні тварини, які належать до голштинської лінії Сілінг Трайджун Рокіт.

Характеристика маточного поголів'я різних ліній за живою масою та індексом молочності приведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Жива маса та індекс молочності корів різних ліній

Лінія	n	Показники				
		Жива маса, кг			Індекс молочності	
		M±m	δ	С		
Віскансина	23	492±1.3	63	12.8	877	
С.Т. Рокіт	20	518±1.1	49	9.6	803	
Пакламар Бутмейкера	12	499±7.5	15	3.1	924	
Аннас Адема	7	480±7.5	15	3.1	729	
Х. Адема	21	495±6.4	34	6.8	772	

Аналіз таблиці показує, що найвищу живу масу мають тварини, які належать до лінії Сілінг Трайджун Рокіт, що на 19 кг більше чим у тварин лінії Пакламар Бутмейкера і на +26 кг, як у корів лінії Віскансина. Серед тварин чорно-рябої породи найвища жива маса у корів лінії Хільтес Адема – 495 кг (+15 кг до тварин лінії Аннас Адема). Коефіцієнт варіації знаходився в межах від 3.1 до 12.8 %.

Найвищий індекс молочності, який характеризує інтенсивність використання корів, спостерігається у помісних тварин, які походять від голштинських бугаїв-плідників. Так, цей показник у тварин лінії Віскансина становив – 877, у Сілінг Трайджун Рокіт – 803 та Пакламар Бутмейкера – 924.

Таким чином найкращі показники за молочною продуктивністю, живою масою та індексом молочності мають тварини, які відносяться до голштинських ліній – Віскансина, Сілінг Трайджун Рокіт та Пакламар Бутмейкера. У тварин чорно-рябої породи ліній Аннас Адема та Хільтес Адема ці показники дещо нижчі. Отримані дані необхідно враховувати при селекції тварин за молочною продуктивністю.

Література

1. *Буркат В.П.* Використання голштинів у поліпшенні молочної худоби. - К.: Урожай, 1988. - 105 с.
2. Селекційні та організаційні методи виведення української червоно-рябої породи /*Зубець М.В., Буркат В.П., Кругляк А.П., Хаврук О.Ф.* //Розведення і генетика тварин. - 1995.-Вип.27. - С. 3-9.
3. *Меркурьєва Е.К.* Генетика с основами биометрии.- М.: Колос, 1983. - 424 с.
4. *Плохинский Н.А.* Руководство по биометрии для зоотехников. - М.: Колос, 1969. - 255 с.
5. *Прохоренко П.Н., Логинов Ж.Г.* Голштино-фризкая порода скота. - Л.: Агропромиздат, 1986. - 237с.
6. *Погребная Н.П., Багрий Б.А.* Использование индекса молочности в работе со стадом //Зоотехния. - 1993. - №10. - С. 2-3.